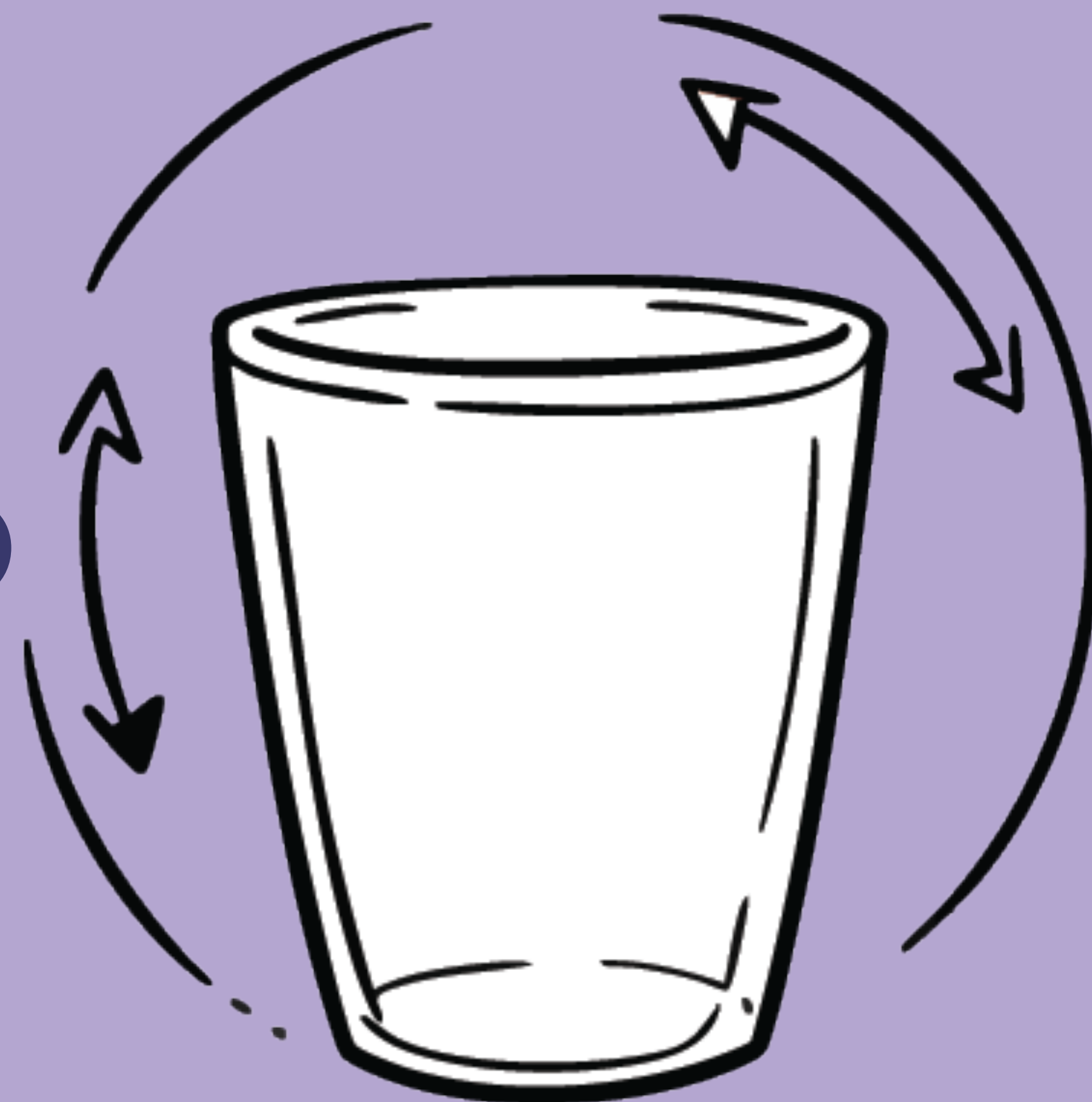

Grønn Arena: Test av ombrukskopp

Erfaringer og læring fra høsten 2025

Bakgrunn og om prosjektet

Hvorfor startet vi samarbeidsprosjektet Grønn Arena?

Bakgrunn for prosjektet

- ◆ Stabæk Fotballklubb blir i løpet av 2024 sesongen pålagt å stoppe salg av drikke servert i flasker.
- ◆ Dette betyr at drikke som selges må serveres i kopper eller begre.
- ◆ For å redusere bruk av engangskopper og forhindre økt forsøpling ønsker Stabæk å gjennomføre en pilot med utgangspunkt i ombruksmodellen.
- ◆ Piloten vil spesielt fokusere på systemnivået for å bedre forstå hva som må fungere sammen for å få til en ombruksmodell på Stabæks arrangementer.

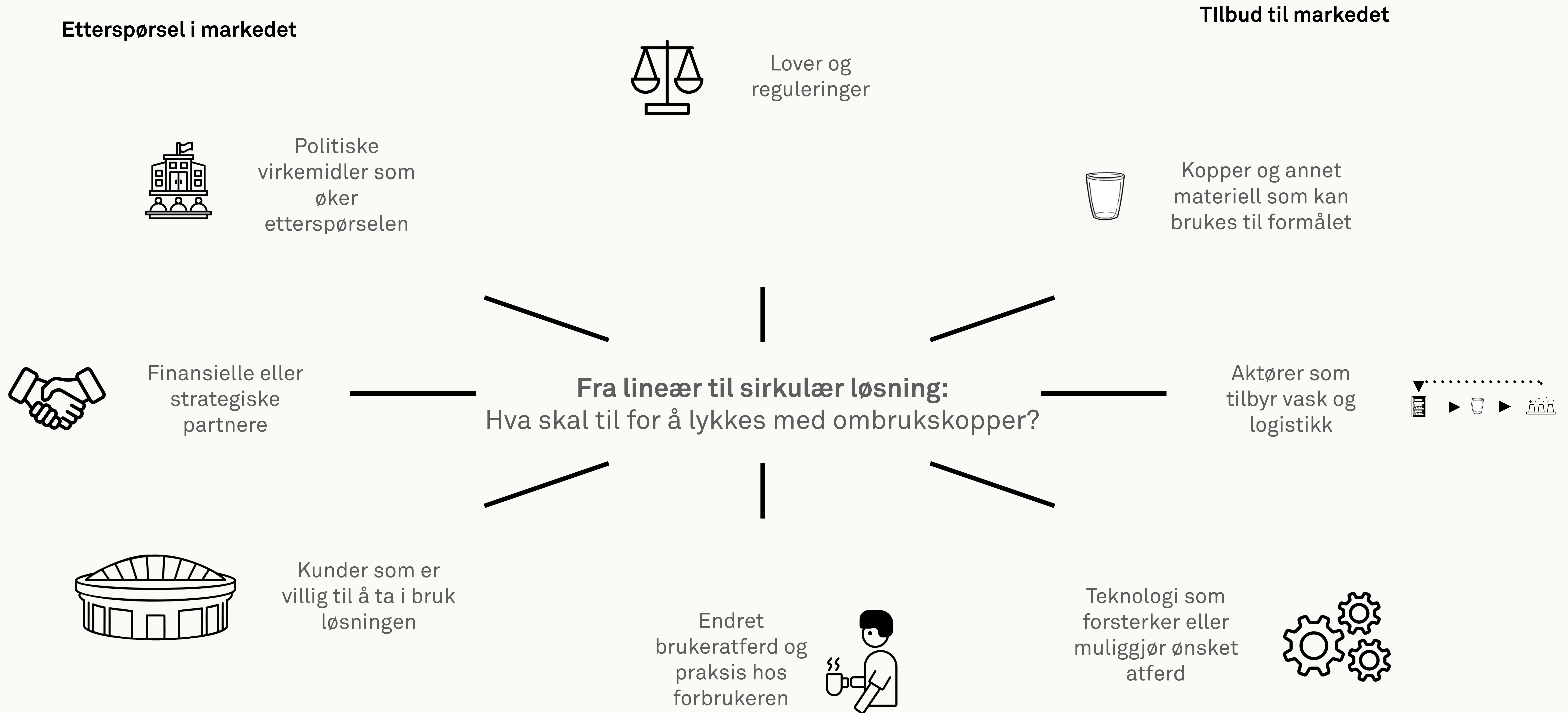

Fotballarenaens spesielle karakteristika

I test og implementering av av ombruksløsninger er det noen særskilte ting man må ta hensyn til når det gjelder fotballarrangement.

- ♦ I hovedsak er kiosksalget sentrert rundt slag før kamp, og i pausen på 15 minutter.
- ♦ Når kampen er slutt forlater publikum stadion raskt og ved eventuell test av panteordninger, vil dette ha spesielt betydning.
- ♦ Kjøpsmønstre er også noe annerledes enn festivaler o.l da det i hovedsak kjøpes 1 (maks 2) enheter per person.
- ♦ Dette vil også ha noe betydning for en eventuell test av mekanismen «Betal en avgift/pant på første drikke, men ikke på neste».
- ♦ Fotball er følelser. Det er derfor også et sikkerhetsaspekt på plast vs. pappkopper.

Grønn Arena - pilot del 2

Prosjektgruppen bestående av Stabæk Fotball, Norsk Toppfotball, Bærum Kommune, ARBA og ÆRA, fortsatte denne høsten piloten med å benytte gjenbrukskopper på Nadderud Stadion. Denne gangen ble det utvidet til både kald og varm drikke.

Etter fjorårets test fikk vi god innsikt i forbruketferd, resirkulering og logistikk. Samtidig viste det seg at konseptet trengte videreutvikling og behovet for en fast partner på vask og logistikk var avgjørende. Her kom ARBA inn.

Roller i prosjektet

- ◆ NTF - prosjekteier og pådriver for bærekraftige løsninger i fotballen
- ◆ Stabæk fotball - testarena, og deltaker i kjerneteam/prosjektgruppe
- ◆ ÆRA - prosjektledelse og design, deltaker i kjerneteam/prosjektgruppe
- ◆ Arba - testleverandør av ombrukstjenesten, deltaker i kjerneteam/prosjektgruppe
- ◆ Bærum kommune - pådriver for grønn omstilling i kommunen og finansiell støtte til prosjektet Grønn Arena pilot del 2
- ◆ Kjerneteam har hatt forberedende møter og evalueringsmøter etter hver test, for å justere til neste test.
- ◆ Prosjektgruppen har bestått av utvidet team fra Stabæk, Arba og ÆRA som har gjennomført arbeid i forberedelse, gjennomføring og etterarbeid etter hver test.

Utfordringen

Kunder:

- Å kjøpe ombrukskopp fremfor engangskopp er et mye vanskeligere valg
  - Få leverandører
  - De få leverandørene ønsker ofte store volum (10.000 kopper +)
  - Ingen som leverer komplett løsning med beholdere, glass, vask og logistikk (I tillegg til kommunikasjonsmateriell)
- Organisere ombrukskopp selv er tids- og ressurskrevende. Finne kopper, vaske, plukke, svinn på kopper etc.

Kommunen:

- For å kunne stille krav om ombrukskopper i utleieavtalene i kommunens lokaler, må det finnes et tilbud som aktørene kan benytte seg av. Dermed kan det ikke stilles som krav i dag.

Hva må vi finne ut av i denne fasen?

Hva skal til for at vi kan skape et tilbud som gjør det attraktivt for idrettslag (Stabæk), og andre mindre arrangementer for å velge vekk engangs. Og samtidig være en mulighet til å skape tilstrekkelig arbeidsmuligheter og økonomi for en tilbyder?

Utvikle logistikk(Back-end mellom arrangementer)

Bestilling

- Kan vi ha samme type kopp, men forskjellige størrelse til brus og kaffe?
- Hva er en fornuftig og tilstrekkelig pris? (Som kan konkurrere med engangskopp, med eks. Miljøavgift på toppen) - Finnes det forskjellige pakker, hvor stor variasjon skal det være?

Levering og henting

- Hva skal til for å kunne levere til kamper?
- Hvor mange kopper trenger vi, og hvor mange kan vi vaske om gangen?

Kostnader

- Hva er driftskostnader for operasjonen?

Utvikle tjenestetilbudet (Front-end mot kunde)

Bestilling

- Hvordan bestiller arrangører fra ARBA? (Enkel bookingside?)
- Hva kan man bestille? (Kopp, beholder, og plakater? Eller bare kopp og vask?)

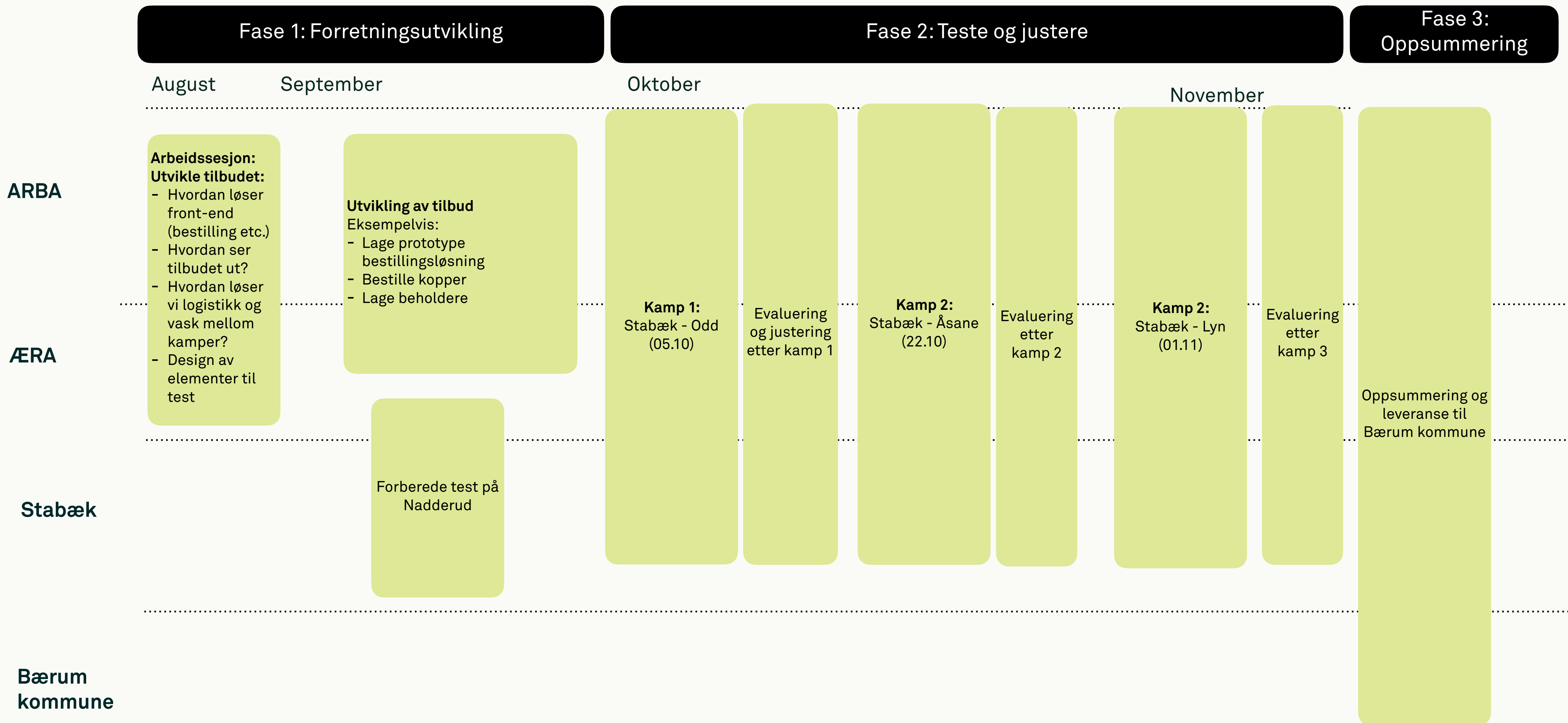
Levering og henting

- Hvordan organiserer vi gode hente og leveringstidspunkt for arrangør? (Som fungerer med arbeidstid etc. til våre ansatte)
- Hvor lenge etter endt arrangement kan vi hente koppene? (Med tanke på mugg m.m)

I tillegg skal vi jobbe med spor 2:
Hvordan få vi til en atferd som sikrer høyest mulig returgrad av koppene?

For å få miljøgevinsten vi trenger, og og tilstrekkelig økonomi

Tidslinje* og involvering av forskjellige aktører

Pilot del 2: Eksperimentering

Forberedelse, gjennomføring og læring
fra tre testkamper høsten 2025

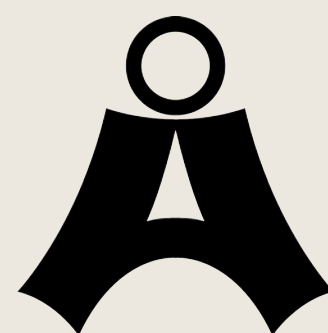

Tre testkamper for å teste ny tjeneste fra ARBA og brukeratferd på stadion

Kamp 1
Stabæk - Odd

Kamp 2
Stabæk - Åsane

Kamp 3
Stabæk - Lyn

Viktige grep inn i eksperimentering på Nadderud

- ◆ Arba som partner på «full tjeneste» for ombrukskopper
- ◆ Blanke kopper med klistremerke
- ◆ Landingside for ombruksløsningen
- ◆ Informasjon over Speaker på stadion
- ◆ Nye skilt til dunker
- ◆ Flere dunker til ombrukskopper

ARBA som testleverandør

- ◆ Etter læringen fra pilot del 1 var vi avhengig av en totalleverandør som kunne levere kopper, bokser, plakater og vask til Stabæk
- ◆ Med Arbas erfaring og kompetanse får vi en testpartner som har potensiale til å være en totalleverandør for en fullverdig løsning

Arba

Blanke kopper med klistremerker

- ◆ I første pilot brukte vi blå kopper uten merking av noe slag.
- ◆ Tidligere kopper skilte seg tydelig ut, og de ble brukt som autografunderlag
- ◆ Til pilot 2 ønsket vi tydelig merkede kopper med klistremerker som kommuniserte at det var noen andre enn Stabæk som stod bak, og at de var til låns
- ◆ Vi ønsket også muligheten til å fortelle om ARBA og prosjektet gjennom en qr-kode

Landingside for prosjektet

- ◆ Gjennom qr-koden på koppen ville vi ha en landingsside som sa noe om tjenesten, og ga muligheten til å forstå mer om ARBA som leverandør
- ◆ Landingssiden var i første omgang en mulighet for andre å bli kjent med tjenesten og kunne ta kontakt hvis de synes løsningen er interessant.
- ◆ Siden kan videreutvikles til også å inneholde bestilling m.m

The screenshot shows a landing page for ARBA. At the top left is the ARBA logo, consisting of a teal circle with a white dot inside, followed by the text 'Arba'. At the top right is a dark blue button with the white text 'OM OSS'. The main heading is 'Velkommen til Rekopp!' in a large, dark blue serif font. Below the heading is a paragraph of text: 'Re-kopp er en ombrukskopp-tjeneste levert av inkluderingsbedriften ARBA. Vi vasker og leverer kopper til ditt arrangement. På den måten kan du redusere engangsemballasje, og samtidig gi mennesker muligheten til å utvikle seg gjennom arbeid.' Below this is another paragraph: 'Vi holder på å utvikle tjenesten, så bestilling av ombrukskopp og vask til ditt arrangement må foreløpig skje direkte til Kjersti Tangedal på kta@arba.no'. At the bottom is a final paragraph: 'Er du interessert i å holde deg oppdatert på utviklingen av denne tjenesten er det bare å legge igjen emailen din under så holder vi deg oppdatert.'

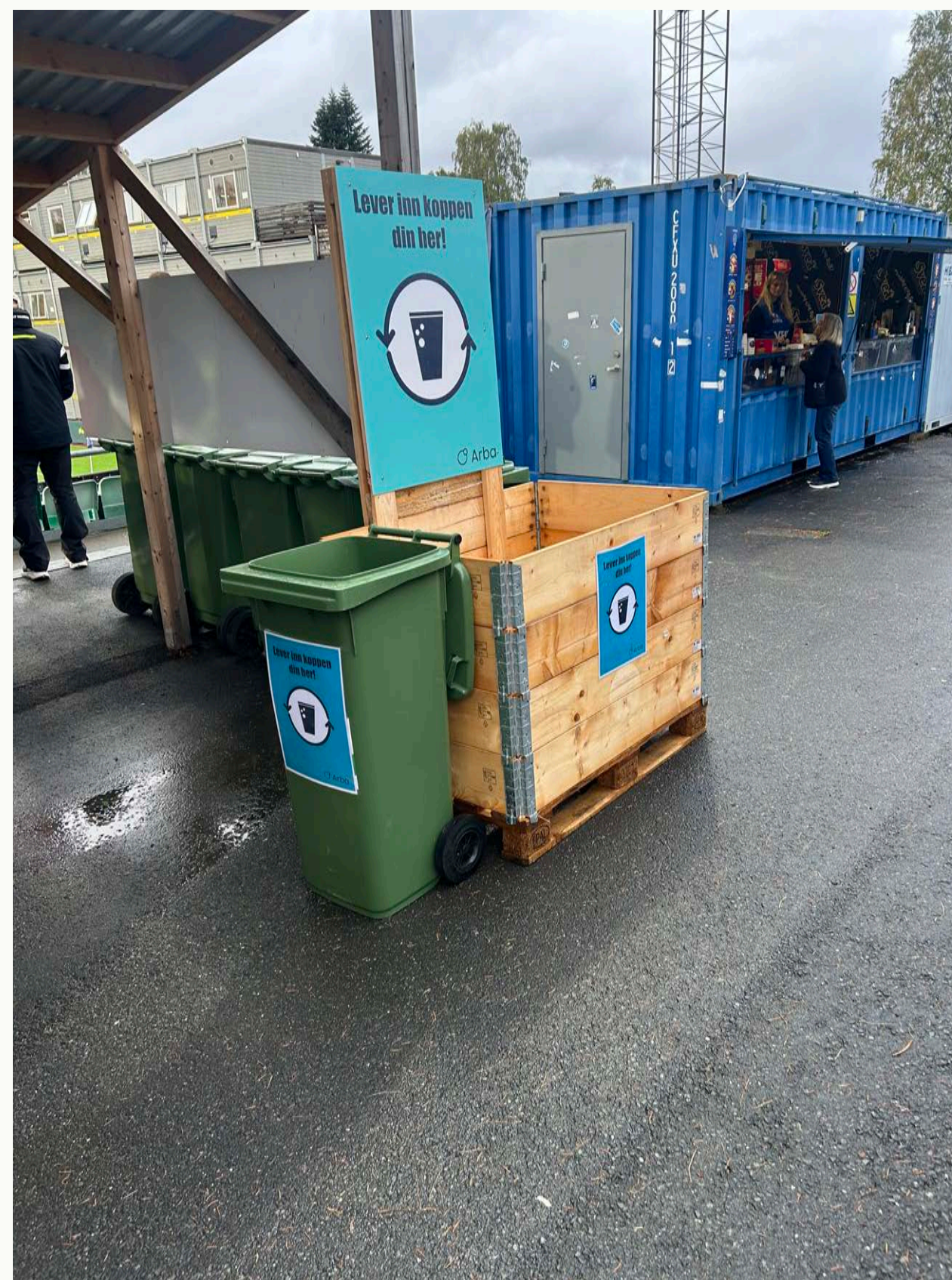
Informasjon på kampdag - speaker og storskjerm

- ◆ For å ytterligere forsterke budskapet på koppene og dunkene ble det i tillegg gjort grep på informasjon fra speaker og på storskjermen
- ◆ Budskapet var det samme som ble formidlet på Stabæks nettsider, kopper og dunker

Nytt kommunikasjonsmaterieill: På beholder og i kiosk

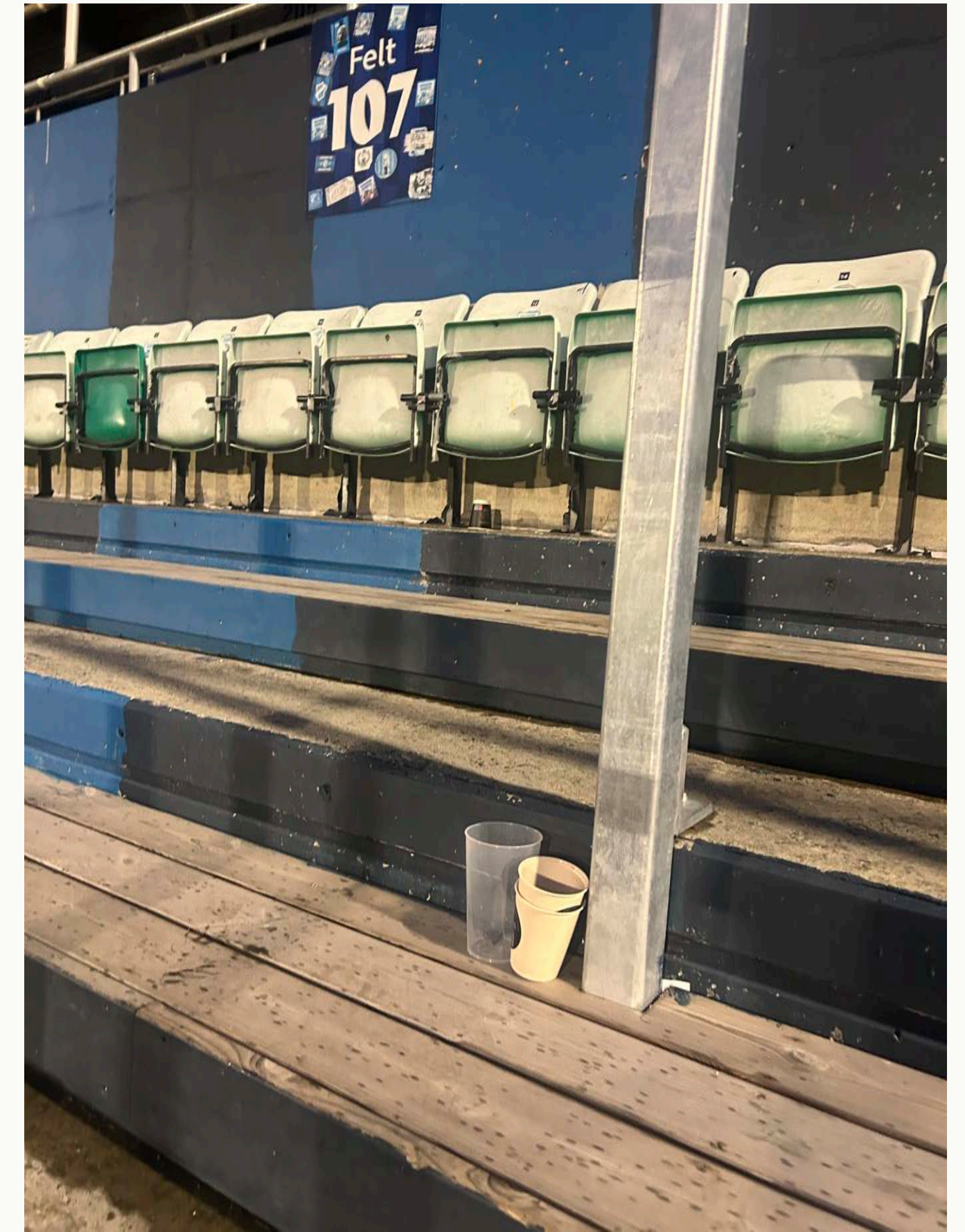
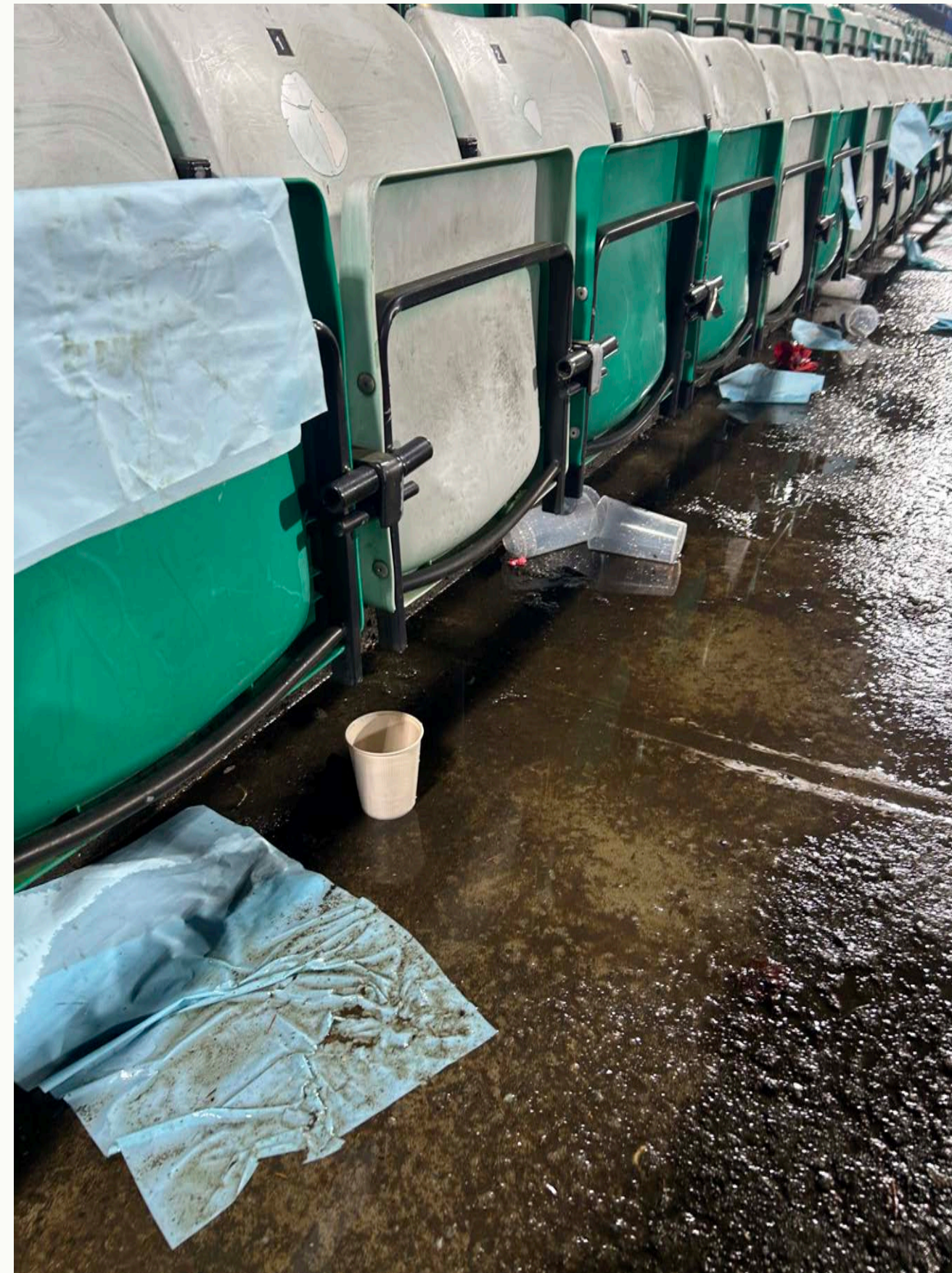
Vi ønsket at kundene skulle få informasjon hovedsaklig to steder. I kiosken ved kjøpsøyeblikket og når de skulle kvitte seg med glassene.

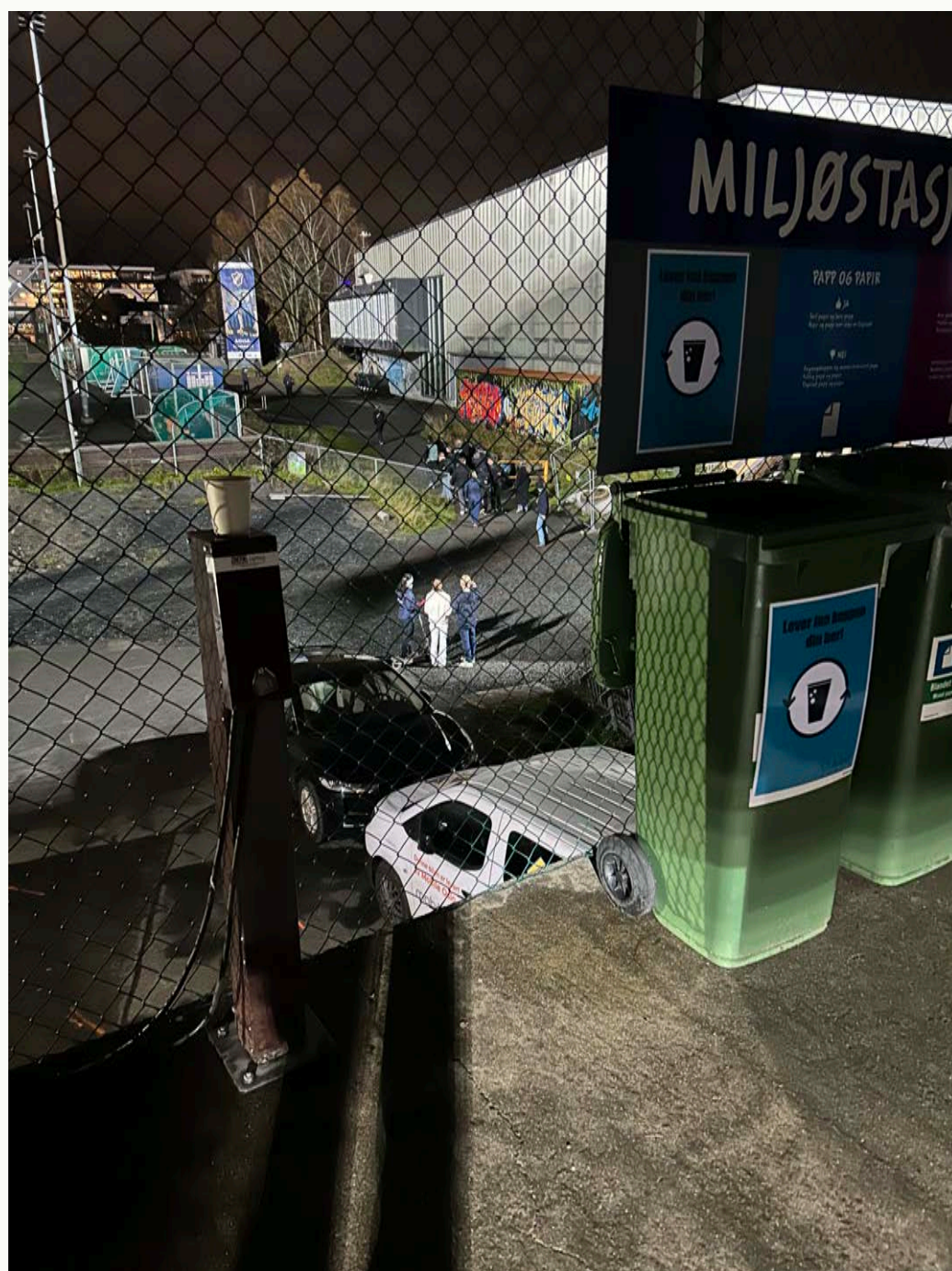
Plakat på beholder og i kiosk

Innsikt fra kampene

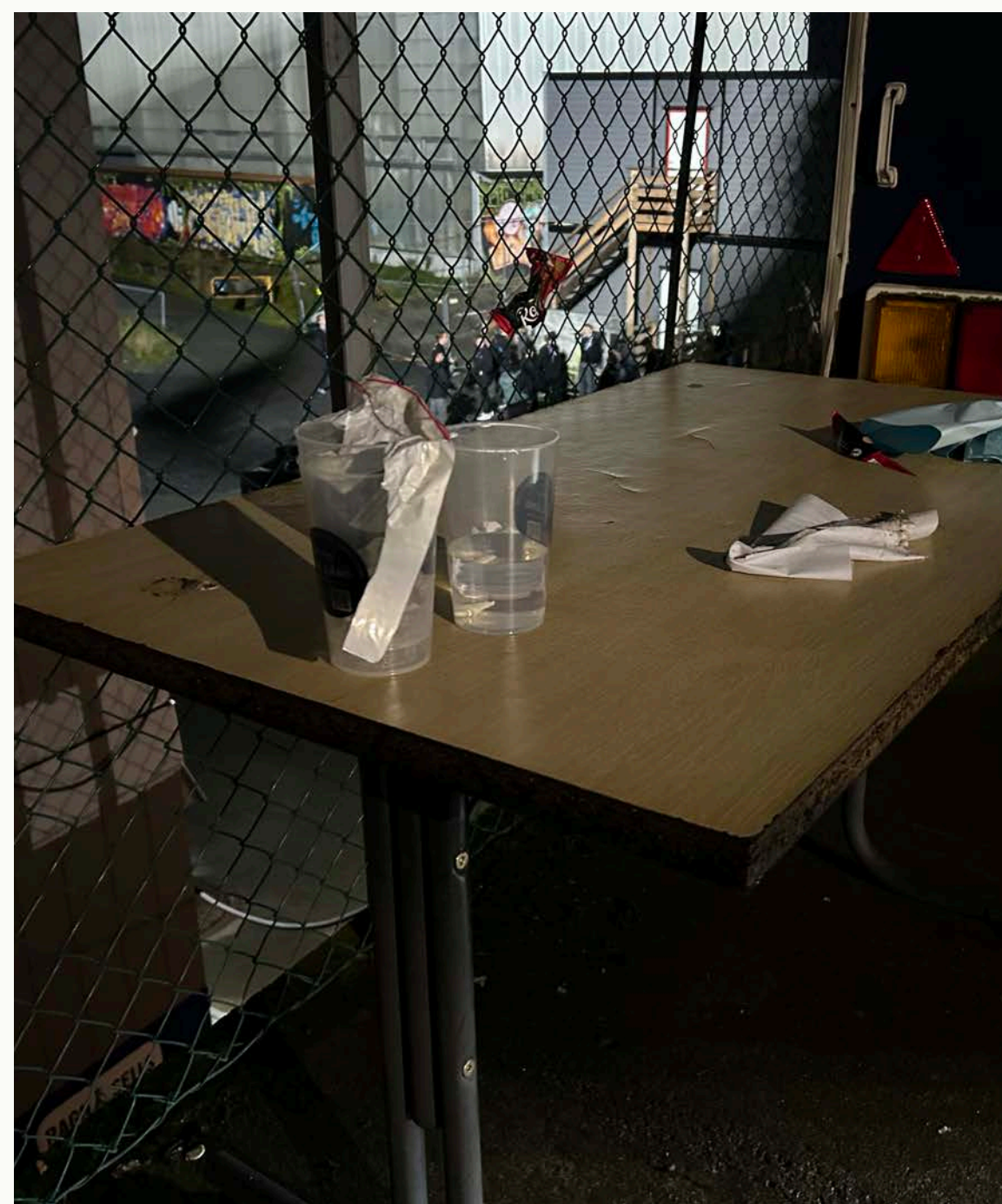
Eksempler på glass som ble etterlatt på stadion

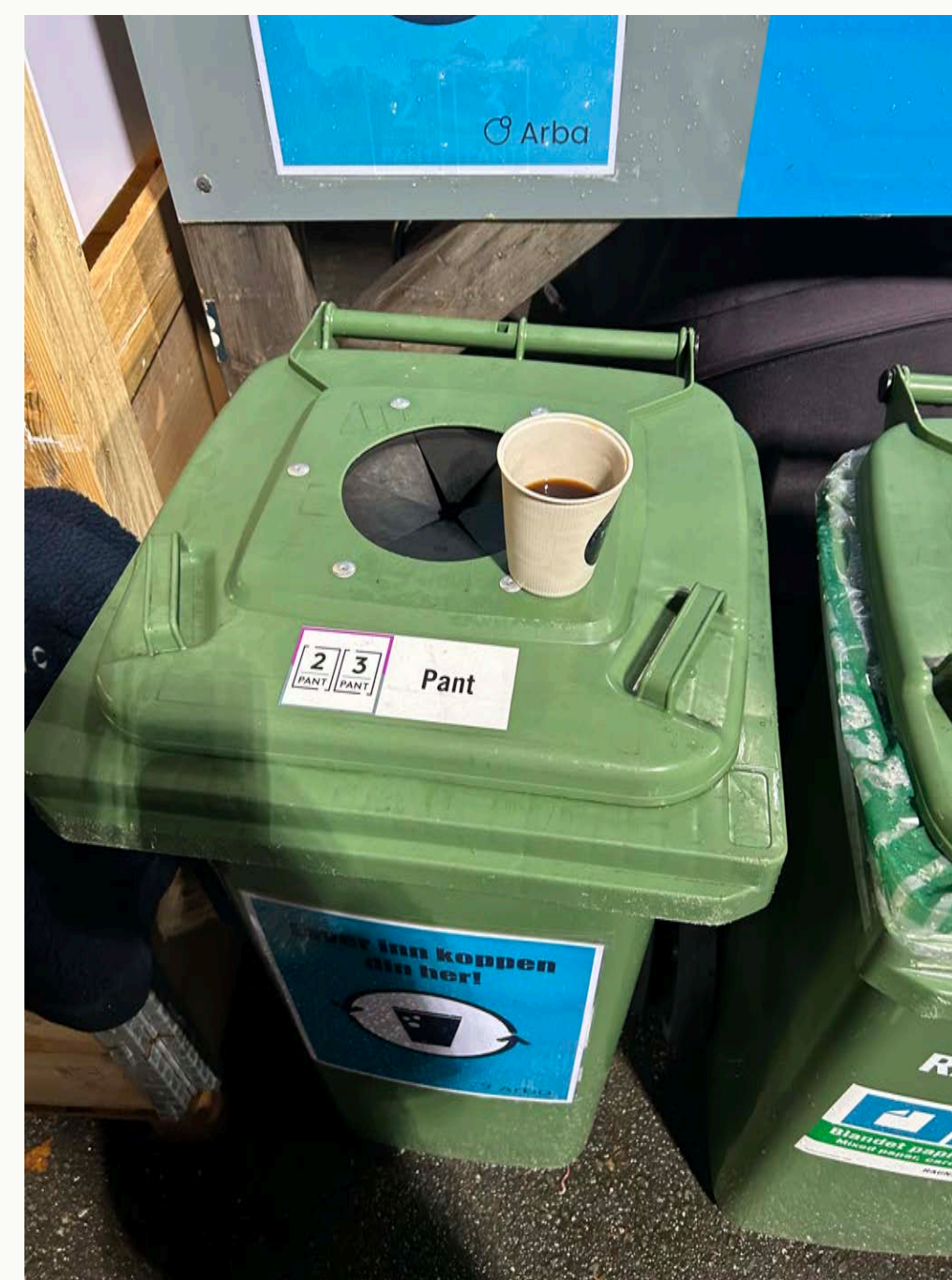
Glass tatt med fra tribune, men lagt andre steder enn i beholdere

Kopp sortert ut som «noe av verdi» på ledig plass

Kopp sortert ut som «noe av verdi» på ledig plass

Kopp med innhold i som ikke er i beholder

Kopper levert inn til kiosken igjen

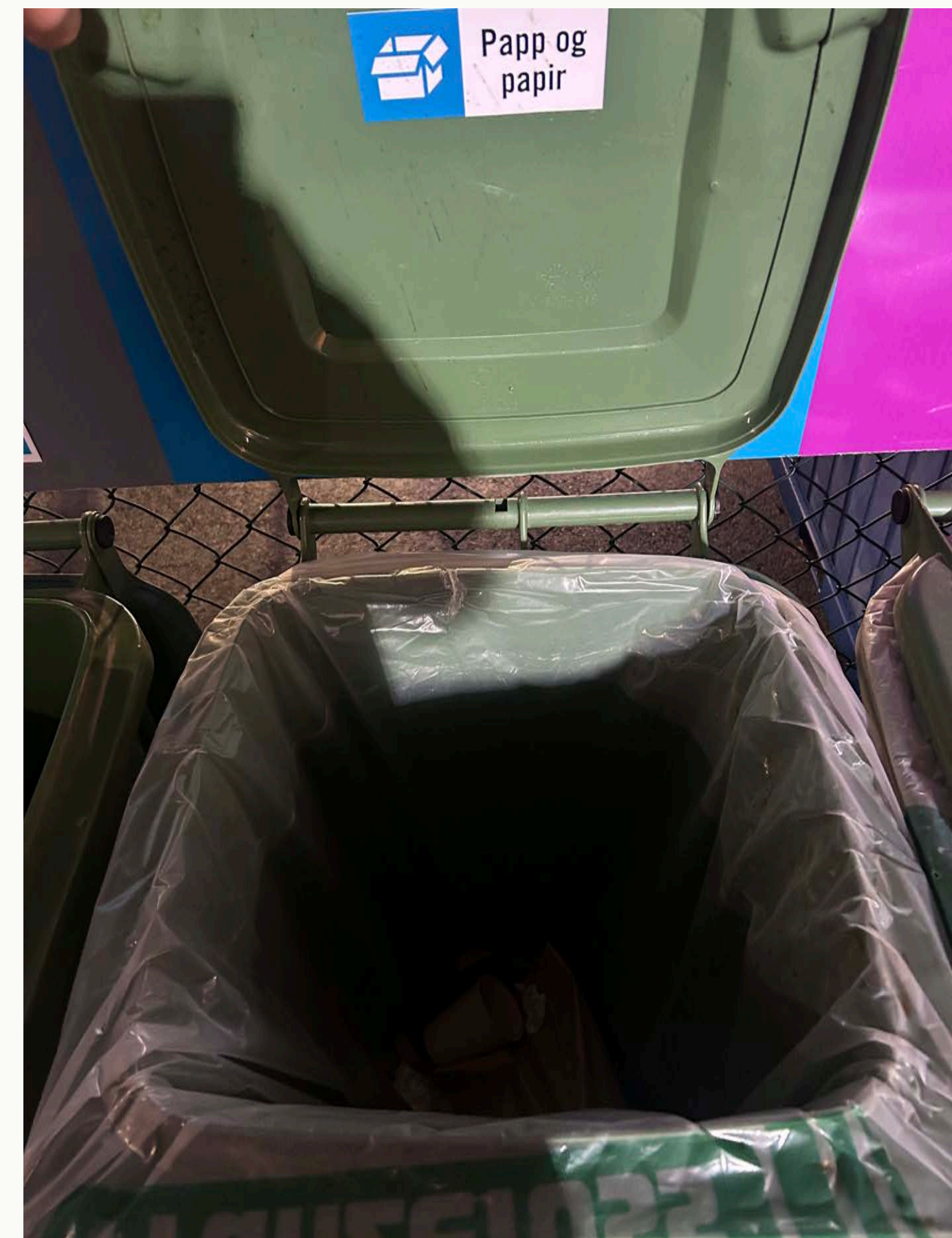
Utfordringen er ikke etterlatte kopper eller synlig
«feilplasserte» kopper..

..men det er koppene som kastes eller ødelegges

Feil kastede glass går som oftest i riktig beholder for resirkulering

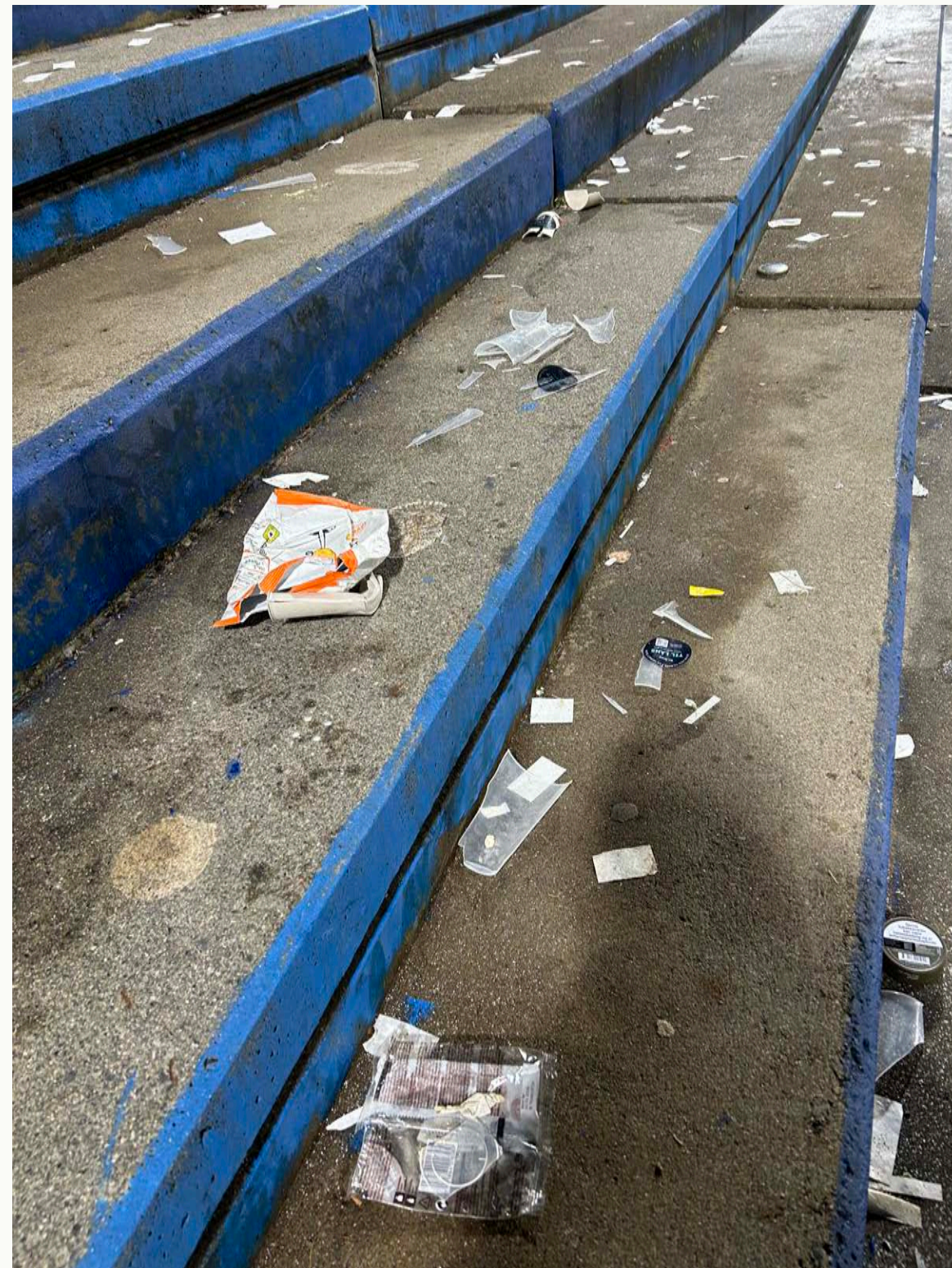

Brusglass kastes i plastavfall

Noen kaffekopper går i papp og papir

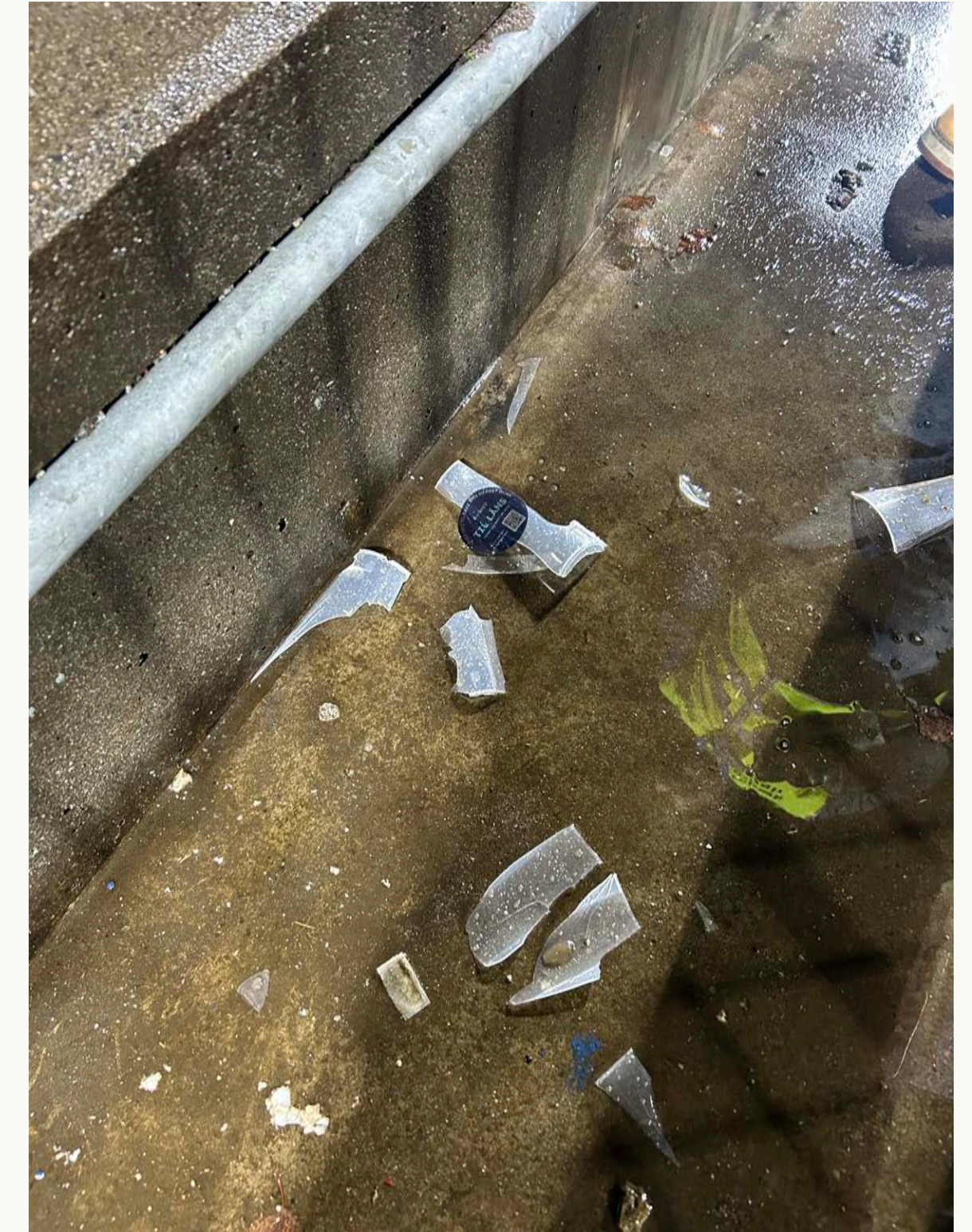
Nytt i pilot 2: Bruk av ombrukskopp på bortetribunen

Knust glass og annet søppel etter «hoppeglade bortesupportere»

Eksempel på knekt kaffekopp

Rester etter ombrukskopp

Viktigste læring fra kampene

Hvor mange kopper kom tilbake?

Returgrad

- ♦ Kamp 1 - svinn 0,07%
- ♦ Kamp 2 - svinn 4,93%
- ♦ Kamp 3 - svinn 4,40%

*TOMRA sier at godt over 70% innsamlingsgrad må til for at det skal lønne seg

Kamp 1			
Leveranse / svinn			
	små (kaffekopper)	store (brus/øl)	totalt
Leverte til Stabæk	1280	750	2030
Fikk tilbake	1277	750	2027
Svinn antall	3	0	3
Svinn %	0,23 %	0,00 %	0,07 %

Kamp 2			
Leveranse / svinn			
	små (kaffekopper)	store (brus/øl)	totalt
Leverte til Stabæk	1277	750	2027
Fikk tilbake	1231	696	1927
Svinn antall	46	54	100
Svinn %	3,60 %	7,20 %	4,93 %

Kamp 3			
Leveranse / svinn			
	små (kaffekopper)	store (brus/øl)	totalt
Leverte til Stabæk	1231	1196	2427
Fikk tilbake	1146	1174	2320
Svinn antall	85	22	107
Svinn %	6,90 %	1,84 %	4,40 %

Hva er de viktigste læringene fra prosjektet?

Gjennom prosjektet har vi undersøkt og lært mer om hva skal til hos kundene på kampdag og hva som skal til for å få til en fungerende tjeneste. Dette er hva vi har lært.

Om kundene

- ♦ Ombrukskoppen fungerer fint for kundene, og det er ingen (av de spurte) som reagerer negativt på dette skiftet. Koppene oppleves av mange som bedre enn engangsalternativene
- ♦ Majoriteten av kundene sorterer koppene riktig, og observasjon av publikum viser at folk aktivt ønsker å sortere riktig og leter etter beholder, selv om de ikke finner denne ved første øyekast
- ♦ Det er få som tar med seg koppene hjem og de som gjør det er i de tilfellene der det er brus igjen
- ♦ Det er en annen atferd på bortesupport. Mindre eierskap?

Som arrangør (Stabæk)

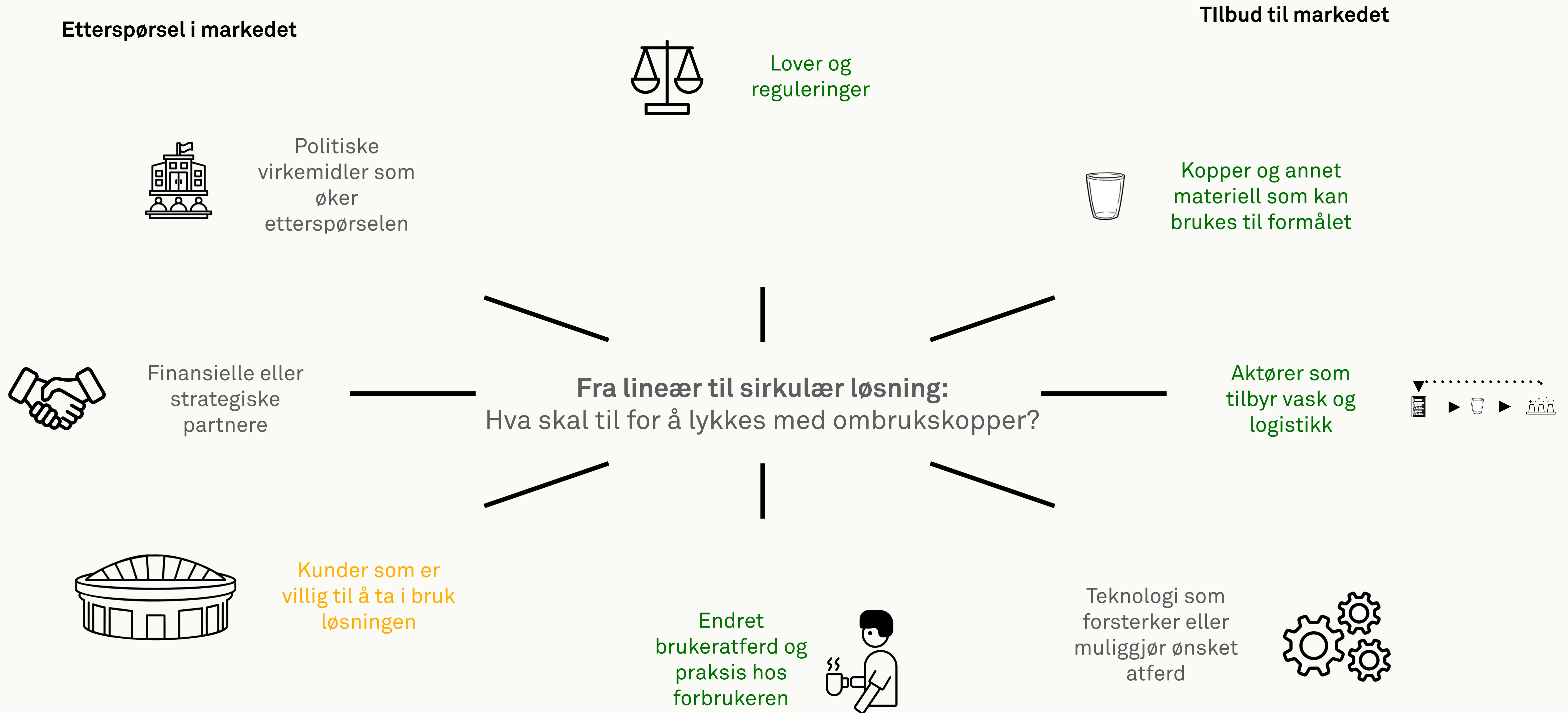
- ♦ Viktig at det er mange beholdere. Det har gitt større grad av innleverte kopper
- ♦ Beholderne må kanskje i en driftssituasjon skille seg enda mer ut enn dagens avfallsbeholdere
- ♦ *Refleksjoner rundt det å ha en totalleverandør*
- ♦ *Annerledes for kiosk?*

Som leverandør (ARBA)

- ♦ Ombrukskopp er grisete?
- ♦ *Refleksjoner rundt logistikk og vask:*
- ♦ *Refleksjoner rundt pris/forretningsmodell*

Hva kan et potensielt neste steg være?

Del 3 av prosjektet i 2026 - til diskusjon

Dialog med TOMRA

HMF søknad

Bærum kommune og Stabæk Fotball har signert LetterOfIntent for et samarbeid med TOMRA m.fler, gitt at HMF støtter et prosjekt for etablering av et ombrukssystem i Oslområdet.

Samarbeid utover HMF søknad

Dersom prosjektet ikke får støtte fra HMF så er det likevel interessant å utforske et samarbeid med TOMRA på deres Eventsolution.

Eventsolution har blant annet blitt testet på Intility stadion på 3 av Vålerengas kamper.

Bilde lånt fra Vålerenga sin nettside, fra før testkamp

Hvordan kan del 3 av prosjektet se ut?

Prosjektgruppen har gjort erfaringer og læringer som kan komme flere arrangører og idrettslag til gode. Med utgangspunkt i første og andre del av prosjektet kan vi invitere inn til å se hvordan man kan få til et tilbud på ombrukskopper på tvers av arenaer i Stor-Oslo og potensielt nasjonalt.

Skape etterspørsel i markedet for å kunne skalere

Utvikle ombrukskoppløsning

Mål: Undersøke om det finnes muligheter for en nasjonalt utviklet modell for ombrukskopp.

- Hvordan kan vi sette sammen et tilbud som er enkelt nok for lag og mindre arrangementer?
Herunder booking, logistikk og vask, kommunikasjon m.m

- Hvordan skape tilstrekkelig økonomi?

Potensielle partnere:

Arba
TOMRA

Avgrensede arenaer

Mål: Ombrukssystem på alle stadioner i toppligaen.

Potensiale for alle idrettsanlegg - fotballen tar initiativ.

Fotballen tar bærekraft på alvor og inviterer flere inn

Potensielle partnere:

NFF
Idrettsforbundet
Sponsorer & partnere idretten
Europeiske støtteordninger
HMF

Kommuner som pådriver

Mål: Grønne arena i kommunen.
Se om kommunen i samarbeid med andre kommuner og fylkeskommuner kan være med å skape etterspørsel etter denne type løsning.

Hvilke muligheter finnes det som kommunal utleier av arenaer og arrangement?

Potensielle partnere:

Arba
Bærum kommune
Akershus Fylkeskommune

A hand is shown writing on a document with a pen. The document has some faint text and a logo. Overlaid on the image is the ERA logo and the website address www.era.as.

ERA

www.era.as